

Katastrofen

Et mindeskrift for Detlef Jochimsen som faldt i Første Verdenskrig

**Jens Rasmussen
November 2023**

Forord

Billedet på forsiden er fra kirkegården i Vladslo i Belgien for faldne, tyske soldater fra Første Verdenskrig. For enden af de lange rækker af navne på faldne står to skulpturer af den tyske kunstner Käthe Kollwitz som symboliserer de efterladedes sorg og savn i form af en knælende far og mor. En af de begravede soldater på kirkegården er Detlef Jochimsen fra Vedsted sogn ved Haderslev, og de sidste måneder af hans korte liv belyses i det følgende og frem for alt gennem hans breve til hjemmet.

Katastrofen

Det var ikke mindre end en katastrofe der ramte Sønderjylland i perioden 1914-18 hvor et stort antal unge mænd deltog i verdenskrigen på tysk side da området dengang var en del af det tyske kejserrige. Af en befolkning på ca. 160.000 indbyggere faldt ca. 6.600 eller 4% som soldater, endnu flere blev såret og invalideret, og de efterlod sig et utal af sørgende og efterladede. Omsat til vore dages Danmark med 6 mio. Indbyggere svarer datidens katastrofe til at godt 200.000 unge mænd ville blive dræbt i et 4-årigt krigsforløb. Det er mere end seks mandlige årgange.

I dag glemmes katastrofens omfang for det meste i glæden over udfaldet af verdenskrigen som betød at der blev afholdt folkeafstemning om områdets fremtidige tilhørsforhold i 1920, hvorefter Sønderjylland blev en del af Danmark. Men i Sønderjylland blev kun få familier skånet, og mange måtte endda opleve at miste flere sønner i krigen.

Baggrund

Som feriebarnd i Vedsted i midten af 1900-tallet mødte jeg veteraner fra Første Verdenskrig og hørte dem fortælle. Senere er jeg blevet optaget af Sønderjyllands spændende historie og heriblandt Første Verdenskrig. Som et input hertil har jeg læst min morfars *Familienchronik* hvor han beskriver tiden fra ca. 1900 til 1930 og hans dagbøger fra samme periode.

På et besøg i Flandern i 2017 besøgte jeg områderne syd for Brugge hvor verdenkrigens kampe fandt sted, og hvor der findes et utal af minder og soldaterkirkegårde. Efter hjemkomsten blev jeg opmærksom på at en af de faldne fra min morfars lister over faldne, Detlef Jochimsen, var begravet på kirkegården i Vladslo som jeg lige havde besøgt. Det nævnte jeg over for min vært i Brugge som havde en kammerat, Luc Sadones, der var aktiv i en forening der samler, analyserer og formidler oplysninger om de faldne, og vi har siden udvekslet informationer om Detlef og andre faldne sønderjyder.

For nyligt blev jeg opmærksom på en samling af levnedsskildringer for sønderjyder som faldt i Første Verdenskrig, og som nu ligger tilgængelige on-line. Her fandt jeg en levnedsskildring som Detlef Jochimsen's mor skrev om ham med et fyldigt uddrag af hans breve fra soldatertiden:

<https://www.sa.dk/ao-soegesider/da/billedviser?epid=17110863#147677,24352918>

Jeg har renskrevet denne levnedsskildring og vedlagt den som bilag til denne rapport. Retskrivning og linjeskift er som i originalen, og kommentarer er indsat i kantede parenteser.

Da jeg skulle finde et bynavn fra et af brevene på Google, blev jeg ledt til Peter Poulsens erindringer fra Første Verdenskrig *TIL KAMP, TIL KAMP* – som blev udgivet i 1924 på De unges Forlag. Forfatteren var også indkaldt som værnepligtig og tjente i det samme regiment som Detlef, Infanteriregiment 357.

Jochimsen-familien indvandrede i 1826 til Vedsted sogn fra Angeln, et område nordøst for Schleswig by. I de første generationer giftede familiens unge mænd sig typisk med kvinder fra det nuværende Sydslesvig, men efterhånden giftede man sig også med kvinderne fra egnen.

Detlef Jochimsen var søn af min morfars fætter, Claus Christian Jochimsen, og han blev født i 1898. Hans mor var Elise Christine Hedegaard. Hvor Jochimsen-familien tidligere var en rent tysk familie, er det svært at afgøre om Claus Christian var dansk, tysk eller en mellemting. Elise var nok fra en dansk familie ud fra efternavnet og de almindelige, danske fornavne som optræder i folketælling for 1921 i Hedegaard-familien. At dømme ud fra Elises udformning af Detlefs levnedsskildring har hun fuldt behersket dansk skriftsprog, selvom hun har gået i tysk skole før 1920.

Detlef skriver også korrekt dansk med enkelte dialektord. Der spores dog en tysk påvirkning når han mest skriver 'Mama' til sin mor, og kun et enkelt sted 'Moder'.

Levnedsskildringen

Elise har skrevet en gribende indledning til brevsamlingen i Bilag og et lille efterskrift. Hun og sønnen har været stærkt påvirket af den Nordslesvigske Indre Mission, og det er nok forklaringen på at min morfar kun anfører Detlefs død i oversigten i hans Chronik, men uden anden kommentar end dødsårsag og -sted. Han havde nemlig et meget anstrengt forhold til den missionske udgave af kristendommen, som også flere af hans søskende var grebet af.

Elises religion giver hende tilsyneladende stor trøst, for hun så tabet af Detlef som Herrens vilje, og hun regnede med et saligt gensyn efter døden. Hun beskriver hans korte ungdomstid hjemme og efter at han kom ud at tjene. Han blev indkaldt i efteråret 1916, og han begyndte som rekrut i Gnesen i det daværende Vestpreussen, nu Gniezno i Polen. Han tjente i Regiment 357 som tidligere i 1916 var blevet opstillet af dele af tidligere regiment, og regimentet var en del af 199. Infanteridivision.

Det fremgår ikke af Elises indledning hvornår Detlef kom i aktiv tjeneste, men følgende oversigt fra Internet viser hvor divisionen var indsat medens Detlef levede:

- 06.11.1916 - 23.11.1916: Skyttegravskampe ved Verdun
- 24.11.1916 - 30.11.1916: Skyttegravskampe ved Champagne
- 01.12.1916 - 15.03.1917: Skyttegravskampe ved Somme-floden
- 16.03.1917 - 22.04.1917: Kampe ved Siegfriedstillingen
- 22.04.1917 - 06.05.1917: Forårsslag ved bei Arras
- 10.05.1917 - 07.06.1917: Kampe ved Siegfriedstillingen
- 09.06.1917 - 03.12.1917: Flandern-slaget (Passendale-slaget)
- 09.07.1917 - 11.07.1917: Indtagelse af brohovedet ved Yser-mundingen

Detlef var med i de hårdeste frontafsnit i Nordfrankrig og Belgien, og forholdene beskrives godt i Peter Poulsens bog. Episoden fra et af hans breve med det eksploderende lager af håndgranater er således også med i bogen. I Detlefs sidste breve bliver han mere konkret, og uden at tænke på censuren og en eventuel misbrug af oplysningerne, fortæller han om en stor koncentration af tyske tropper og det sandsynlige forsøg på at gennembryde de engelske stillinger.

Detlef henviser i sine breve ofte til sin tro. Om han overlever eller dør i krigen er udslag af Guds vilje, men i et brev kan alligevel ikke lade være med at undre sig over ”hvad jeg dog har gjort at Gud har sendt mig saadant noget, jeg aldrig har drømt om”. Men også her finder han som forklaring at han har været for stolt. Derimod er der ingen steder i brevene hvor han bebrejder regeringerne eller hærledelserne at de har bragt ham i hans forfærdelige omstændigheder. Heller ikke nationale forhold i grænselandet bliver berørt. Når Detlef skriver om den kommende fredstid, handler det kun om at han skal være hjemme ved sine forældre og søskende.

Elise skriver om hvordan Detlef blev dræbt ved et gasangreb i juli 1917 under transport af mad ud til de forreste enheder. Et sådant angreb – måske det samme – er beskrevet af Peter Poulsen (side 69-70):

Jeg sagde til min Formand: „Hvad er det? Jeg synes, det lugter efter Gas.” „Aa Snak,” sagde han, „det er ikke Gas, det er Krudtlugt, og saa naturligvis Lugten fra alle de Lig, der ligger herude fra Stormen, som du kan mærke.” Men jeg blev ængstelig og fik Gasmasken frem og gik med den i begge Hænder. Næppe var jeg blevet færdig med disse Forberedelser, før Gassen var der; jeg smækkede Gasmasken for mit Ansigt og var reddet; men sikken et Virvar, der blev i Kompagniet. Alle Mand vendte om og styrtede tilbage. De rev hinanden over Ende, stødte Gasmaskerne fra hinanden, mens de under Jammer og Skrig løb tilbage, saa hurtigt de kunde.

Jeg var kravlet op og havde sat mig paa Kanten af Skyttegraven ; thi naar man kan sidde eller staa stille, kan man sagtens hive Vejret gennem en Gasmasker; men skal man gaa

eller løbe, er det forfærdeligt.

...

Lidt efter lidt kom alle Kammeraterne paa én nær. Jeg sagde, jeg vilde med det samme ud at søge efter ham, og straks var der én, som vilde med. Vi gik ud at søge, men kom ikke ret langt, før vi hørte en klagende Lyd inde fra en lille Hule, og da vi kom derind, sad Kammeraten der syg og grædende. Han havde slugt noget af den farlige Gas. Vi fik ham øjeblikkelig hen paa Forbindpladsen til Lægen, og dér mødte os et frygteligt Syn. I lange Rækker laa Kammeraterne paa Jorden, vridende sig i de forfærdeligste Smerter, staaende i Ansigtet og med en blodblandet Fraade staaende ud af Munden.

Ifølge oplysninger fra Museum Sønderjyllands database over de sønderjyske faldne blev Detlef indlagt 25. juli 1917 på feltlazaret nr. 339, og han døde samme dag. På gravstenen på Vladslo kirkegården ses Detlefs navn sammen med en række andre faldne fra disse dage. Han betegnes her Landsturmmann, men det er nok en fejl, for det er typisk en betegnelse for ældre soldater som fx kunne tage sig af hærens talløse heste frem for at være fremme i skyttegravene.

Alene fra Vedsted sogn med 1700 indbyggere døde tre soldater ved dette gasangreb ved Lombardsijde, en lille by i det vestligste Belgien.

Detlefs navn findes på den mindsten over alle sognets faldne som findes på kirkegården i Vedsted. Derimod er hans navn ikke på tavlerne over de dansksindede, faldne sønderjyder på Marselisborg-monumentet i Århus.

Efterskrift

Som tidligere anført, blev næsten alle familier i Sønderjylland alvorligt berørt af Første Verdenskrig. I min familie faldt således Detlef, men bortset fra ham slap familien let. Min morfar var i 1914 klar til at drage i krig, men han blev afvist af myndighederne, fordi han skulle passe sine pligter bl.a. Standesbeamter (folkeregisterfører mv.) i den preussiske administration. Mine ældste morbror, Asmus Peter, var født i 1902 og slap med sin unge alder for indkaldelse. Mormors to brødre, Jørgen og Nis, blev begge indkaldt til regimentet for de ældre årgange, og de slap begge levende hjem fra krigen på østfronten. Jeg har i mit arkiv en lang række breve fra dem til senere læsning.

Bilag

Detlef Jochimsen

No 1.

Skreven af hans Moder, efter at han har været død i godt et Fjerdingaar. Han er født i Ustrup og var vor ældste Søn. Vi satte vor Lid til ham og havde tænkt at han skulde hjælpe os paa vore gamle Dage, men Herren tænkte anderledes. Han var altid saa barnlig og god, skjønt han var stor og kraftig af Legemsbygning. Da han var tretten Aar solgte hans Fader hans Barndomshjem og flyttede til et sted i Nærheden, hvor vi saa boede et Aar. Siden købte vi et lille Sted i Arnitlund, hvor Detlef blev konfirmeret. Skjønt han ikke altid lod sig mærke hermed, har han dog altid hængt ved det første Hjem, og tidt talte han om at hans Fader hellere maatte købe det tilbage igjen. Men om det nogensinde var bleven til Virkelighed, vil vi lade staa hen. Men der, i Ustrup, er Spiren lagt til hans Omvendelse til Jesus. Hver anden Søndag besøgte han, med sine tre smaa Søstre, en Søndagsskole hos Laurids Simonsen, og derom har han skreven da han laa i Skyttegravnen at det var hans skjønneste Tid. Mangt et Ord, som der er blevet talet, og som han kanskee ikke har tænkt videre paa dengang, har siden baaret Frugt og hulpen til at han har funden sin Frelser derude. Efter at han var konfirmeret kom han i Tjeneste hos hans Faders Fætter i hans eget, gamle Hjem, hvilket beviser hvor meget han endnu holdt af det. Men der tog vi ham fra igjen, da det ikke gik som vi havde tænkt os inden. Saa blev han hjemme hos os den første Sommer og hjalp til med Bygningen af en ny Lade. Derpaa tog han sig atter en Plads, hvor han forblev et Aar, saa flyttede han til Høgelund

No 2.

til P. Uldall, hvor han havde sin bedste Plads. Der var de meget gode ved ham, men det værste var, han blev slem til at bande. Det var saadan Kaadhed og ungdommelig Letsindighed, som han selv skrev herefter. Da har jeg mangen Gang bedet Herren om at omvende ham og hjælpe ham til at aflægge den stygge Vane, og Gud være lovet, han har ogsaa gjort det. En Kammerat af ham, som overlevede ham, skrev, at sommetider, naar han var utilfreds med deres Skjæbne og bandte den, saa sagde min egen Dreng strax til ham: "Du maa ikke bande!" I Oktober sidste Aar, jeg husker ikke Datoen, var han til Session og blev tagen til Infanterist 1. og den 16 *November* blev han indkaldt og reiste til Gnesen i Posen i Garnison. Der laa han et halvt Aar, og var i denne Tid slet ikke en Gang hjemme på Udlov [orlov]. Vi ventede ham hjem hver Dag, men fik istedetfor Kort om at han var på Vei til Frankrig. Det var et slemt Stød og en Anelse sagde mig at han kom vistnok ikke mere hjem til os. Men han har vel nok faaet et bedre Hjem og gaaet forud for os, hvor vi venter at møde ham, naar vore Dage her er tilende. Her i Arnitlund er der bleven født to smaa Brødre til ham, hvoraf han slet ikke har set den Ene, som er født i den Tid han har ligget Soldat. Men han skrev altid om at komme hjem og sørge for os og sine smaa Brødre. Ja, Længselen har stundom været haard, men Herren være lovet, den har vendt sig til Længsel efter Himlen. Han var først med i Skyttegraven mellem Arras og Somme, men saa blev de flyttet derfra til Flandern. Der var han ude i Skyttegraven i 12 Dage. Saa skulde de tilbage til Ostende i Ro. Men forinden skulde de endnu en Gang ud med Mad til dem forude og der blev de overfaldne af Gasbomber fra Englænderne, og inden de kunde faa Gasmasker paa, havde de fleste faaet for meget af den giftige Gas, deriblandt vor kjære, gode Dreng. Han blev saa først af en Kammerat hjulpen til en Sanitætsunderstand [-post] og derfra til Lazarettet i Oudenburg i Flandern, hvor han døde samme Dags Aften Kl. 6 den 25 Juli. Han blev begravet på Kirkegaarden og i en enkelt Grav.

3

Der blev talt over Ordet Ps. 90.1. ”Herre, Du har været vor Bolig fra Slægt til Slægt”.
 Jeg takker Gud for at vi veed hvordan han er bleven begravet, og at han ikke har lidt længe. Han har tilsidst kun kaldet paa mig, hans Moder, og paa hans bedste Kammerat, nemlig *August Frandsen* fra *Hammelev*.
 Jeg vil endnu skrive nogle Brudstykker op af Detlefs Breve. Jeg har altid bedet Gud om faa Vished om at han var gaaet godt Hjem, hvis han skulde falde i Krigen, og da han saa begyndte med at skrive om sin Sjæls Tilstand blev jeg saa inderlig glad, thi saa vidste jeg at Herren nok skulde fuldføre det paabegyndte Værk og frelse hans Sjæl.
 Da syntes alt mig let at bære, men alligevel var det haardt at bære, da Budskabet kom om hans Død. Dog, den kjære Gud sender os ikke mere end vi kan bære, hans Navn være lovet ogsaa for det tungeste. Hvem veed hvad det skal være godt for. Vi først skrive et par Breve op som [han] har skrevet paa et Lazareth i Gnesen.

11/3 17

Kjære Allesammen!

Kun meddele Eder at jeg igaar, den 10 er kommen på Lazarettet her, jeg har Mandelbetændelse, men ikke saa farlig.

Her har vi dog Ro i den Tid vi er her.
 Jeg ligger sammen med en Anden fra vort
 Korporalschaft. Kanskee der i denne Tid kunde
 gaa en Transport af til Fronten, at jeg
 kunde slippe endnu denne Gang. Send
 mig ikke noget i denne Tid, da jeg
 nok kan kjøbe noget her. Her har jeg
 det godt. Igaar, Søndag var nogle af
 mine Kammerater her for at besøge
 mig, og igaar marscherede mit Komp.
 her forbi. Blot Krigen snart var til
 Ende, thi herfra reiste jeg helst hjem.
 Kjære Moder, her feiler jeg kun at Du
 skulde komme ind til min Seng, som
 før, og snakke med mig og sige Godnat.
 Kjærlig Hilsen til Eder alle fra eders
 Detlef

Mandag d. 26. [marts]

Kjære Mama!

Allerførst mange Tak for dit Brev,
 det kom i rette Tid, thi jeg var i
 slet Humør, een af mit Komp. er
 nemlig død her af Lungebetændelse.
 Han heed Weselovski og var en stærk
 Karl. Ja, kjære Mama, han har nu
 Krigen bag sig. Men det værste var
 at han, inden han døde, kom til Alters
 ved en katholsk Præst. De mente, han
 var katholsk. Bare han ikke har heelt
 forvildet ham, at han ikke har kun-
 det tænke paa sin Gud i denne al-
 vorlige Stund. Men den kjære Gud har

vel taget hans Sjæl, det vil vi haabe.
 Jeg var hos ham om Aftenen og talte med
 ham, jeg anede ikke at han havde saa
 kort tilbage, om Natten døde han. Mon
 han nu er hos Gud? Blot jeg maatte
 dødt hjemme i Fred og ikke her i et
 Lazareth. I Eftermiddag var min Gefreiter
 her og talte med mig og sagde at
 mine Kammerater længtes efter mig.

Mange kjærlige Hilsener og Godnat
 din Detlef

Kjære Mama! Her kommer stadig væk
 nogle til Fronten, jeg vilde dog gjerne
 hjem på Udlov engang inden jeg skal
 væk, men som Gud vil, saaledes er
 det bedst. Beed til Herren for mig, kjære
 Mama, at han maa føre mig hjem
 til Eder igjen, og ikke det at han
 saa vil tage mig til sig. Her gaar
 det nok, bare Penge [kontanter] maa blive hjemme.
 Hils alle Bekjendte fra mig og Du,
 kjære, lille Mama være mange Gange
 hilset fra din lille

Detlef.

Kjære, lille Mama!
 Igaar modtog jeg din Pakke og mange
 Tak derfor. Du maa ikke være bedrøvet,
 lille Mama, thi det er jeg ikke. Vi
 har ogsaa gemütlige Timer her og
 gode Kammerater. Men somme Tider
 er det jo ikke saa godt og saa
 kommer Længselen efter Hjemmet.
 Det letter meget naar jeg hører fra
 Eder. Kjære Mama, Du skal have Tak
 at Du gav mig en Klaps, da jeg
 var lille, dem har jeg godt af nu.

Jeg kan bedre bøie mig for mine Fore-
 satte nu. Nu maa Du ikke længes altfor
 galt [meget], thi som Gud vil, saa bliver det.
 Nu Godnat, lille Mama, jeg sover nu i
 Jesu Navn. Kjærlig Hilsen til Eder Alle
 sender dig din Detlef.

d. 13 Juni 1917.

Kjære Fader!

Mange Tak for dit Brev, som jeg modtog
 igaar. Vi marscherer fra Brugge til
 Ostende eller til Dixmuide. Det er
 jo det samme hvorhen, thi det hele
 er ikke godt. Det er lidt varmt at
 marschere, thi Tornysteren er heelt
 fuld pakket. Jeg har en tung Mantel,
 og et godt Dække [tæppe], saa det er enda
 tungt at bære. Vi gaar 18 km om Dagen,
 saa Du kan nok forstaa at vi kan nok
 ligge rolig om Natten. Kjære Fader, jeg
 skal nok vogte mig for at sætte mig
 ud for Fare, hvor jeg ikke tør [behøver], jeg
 tragter ikke efter at blive til noget
 her, blot jeg maa faa Lov til at komme
 hjem til Eder igjen og skaffe Eder
 en sorgfri Alderdom. Paa Forpost, hvor
 vi var, faldt to af mine Kammerater
 af 5 Komp. En Blindgænger fra Flyvere
 faldt ned i 160 Haandgranater. Disse
 exploderede og de blev heelt sønderrevne.
 Ja, man er jo aldrig sikker, men
 man kan nok passe meget paa selv,
 thi ved Dumdristighed kan man let blive

betromlet med Ild. Nu alt i Guds Navn.
En kjærlig Hilsen sender Dig din

Detlef

d. 28 [ude af rækkefølge] Juni 1917.

Kjære Fader!

Vil skrive lidt til dig i dag. Har hørt
at I har faaet Regn, det er dog godt.
Ude paa Vestkysten, ved Hvidding er
Græsset heelt borte. Her ligger een derfra.
Ellers er vi kun fire dansktalende her.
De andre er Polakkere, Berlinere, Sachsere,
Meklenburgere o.s.v. Nu har vi lige
havt Apell med alle vore Sager.
Jeg kom godt fra det ogsaa denne
Gang. Der er ogsaa det bedste, thi
er man først paa Stregen, er det
slet ikke let. Igaar var jeg ude
at prøve at pløie, men det er
noget mærkeligt Tøir de her har.
De kører med een Line. Har de
to Heste for, kører de hver Hest for sig,
en Line paa hver Hest. Nu en
kjærlig Hilsen til Eder Alle sender
din Detlef

d. 17 Juni .17.

Kjære, lille Moder!

Vi er da her i Ro endnu. Idag er
det Søndag. Da tænker jeg mig hjem-
me hos dig, og taler med dig. Nu
kan det snart blive din Fødselsdag.
Sidste Aar haabede vi på Freden til,
iaar, mon den skulde komme til
næste Aar. Blot jeg først var hjemme,
saa vilde jeg aldrig nævne det
skrækkelige, som vi her seer,

thi skrækkeligt er det, vi bliver heelt
 voxne med det samme. Mange ere
 heelt forvirrede, men jeg har dog
 altid en vis Ro over mig, som
 her er meget værd. Men det volder [hjælper?]
 vist, at min lille Mama beder
 til Gud for mig, og jeg beder stille
 mit Fadervor, naar vi skal ud
 for Kuglerne, og saa gaar jeg
 heelt mekanisk. Jeg har Øine og
 Øren aabne og Tankerne saa vidt
 som muligt samlede. Saa tænker
 jeg at min Schutzengel [skytsengel] der følger
 mig. Havde det ikke været for Eder,
 I Kjære, havde jeg slet ikke brudt
 mig om det hele, men jeg vilde
 saa gjerne forsørge Eder på Eders
 gamle Dage. Nu en hjertelig
 Lykønskning til din Fødselsdag
 sender dig din egen
 Detlef.

d. 26 Juni. 17.

Kjære Mama!

Mange tusind Tak for dit Brev og
 Pakke. Det kom som fra Himlen,
 jeg var saa sulten som en Stork.
 Kjære Mama, send ikke for meget
 Flæsk, blot lidt Brød, Du veed jeg
 bryder mig ikke saa meget om Flæsk.
 Nu da vil ligger her, faar vi rigtig
 at see hvordan Folk arbejder her.
 Naar jeg kommer hjem, skal jeg

fortælle Eder meget underligt. Det
 vil blive morsomt at ligge i en
 Seng igjen og faa Klæderne af.
 Takker dig mange gange for "Gamle
 Budskab" [missionsk tidsskrift]. Det er saa hjemligt at læse
 lidt paa dansk. Jeg tror ogsaa at
 Gud vil føre mig hjem til Eder igjen,
 jeg vil ogsaa opføre mig saa godt
 som muligt her, thi saa lader de Een
 altid i Ro og fornærmer mig ikke.
 Jeg er bleven vant til at bukke,
 jeg har altid kommet godt ud af det
 med Penge, og herefter vil det blive
 endnu bedre. Hvis Gud blot vil lade
 mig beholde Eder i mange, gode Aar,
 saa er jeg godt tilfreds. Vi vil ikke
 have for stor en Eiendom herefter, at vi
 kan faa det godt passet, saadan at
 I kan blive skaanet på Eders
 gamle Dage. Idag vil vi have os
 photograferet og jeg har travlt.

Med Hilsen
 din lille Detlef

Min kjære, lille Mama!
 Mange, mange Tak for dig kjære Brev,
 som jeg modtog i dag. Jeg seer altid
 naar der er et Brev fra dig, det
 varer jeg altid tilsidst og giver
 mig rigtig Tid til at læse det. Havde
 jeg ikke faaet dine Breve, saa
 blev jeg til Intet, thi Modet er
 ofte paa Nul. Men kommer der
 et Brev fra dig, saa letter det.

Du skriver om at der bliver søgt
om Udlov for mig, men jeg vil
ikke glæde mig for tidlig, thi
sidste Gang blev jeg slemt skuffet,
jeg kom til Fronten i Stedet for.
Jeg gjør mig ofte mærkelige Tanker.
Ofte synes jeg, det ikke kan passe
at jeg er borte fra Eder. Naar jeg
bliver vaagen om Natten veed jeg
slet ikke hvor jeg er. Saa tænker
jeg på dig, og så kommer Længselen
efter Eder, saa ligger jeg længe vaagen,
og saa kan du nok tænke dig hvad
jeg spekulerer paa. Jeg tænker da ofte
paa, hvad jeg dog har gjort at
Gud har sendt mig saadant noget,
jeg aldrig har drømt om, men Gud
er viis, han vil nok holde mig nede
at jeg ikke bliver for stolt. Nu en
kjærlig Hilsen sender dig i Jesu Navn
din egen Detlef.

1 Juli

Min lille Mama!

Jeg skrev rigtig nok igaar, men det
gjør ikke noget, til min egen, lille
Mama har jeg altid nok at skrive.
Jeg kan ikke vide hvad Hindenburg
har for med os, thi her i denne
rolige Stilling er samlet en uhyre
Masse Tropper. Kanske vi skal
bryde igjennem, saa vil der falde
mange. Men jeg skal nok komme
hjem igjen, thi Skytsengelen følger mig,

og dine Bønner til Herren følger mig
 og gjør mig tryk. Det er jo ikke
 værre, som at kjøre med de bal-
 styriske Heste, som jeg kjørte med i
 Høgelund, og det var min største Lyst.
 Men den kjære Gud som har hjulpen
 mig hidintil, skal nok hjælpe mig
 herefter. Han har kun sendt mig
 hertil at jeg skal tænke paa ham,
 thi siden jeg er kommen hjemmefra
 og indtil nu, har jeg været lige-
 gyldig. Ikke saa lige ikke brudt
 mig om Gud, men jeg syntes jeg
 havde Tid nok, da jeg endnu var
 saa ung. Nu maa jeg nok hellere
 blive hjemme hos Eder naar jeg
 kommer hjem, ellers gaar det hele
 igjen for Vinden i denne syndige
 Verden. Blot jeg kunde tale lidt med
 dig igjen, det var mig meget værd.
 Kjærlig Hilsen til Eder Allesammen
 sender dig din
 Detlef.

Flandern d 15 Juli

Nu ligger vi ude i Skyttegravnen, en Snes
 Skridt fra Nordsøen, sydlig for Middelskærke. [Middelkerke]
 Her er det lige saa sandig som ved
 Emmervadt [Immervad], saa tørt og [..]rt. Her
 ligger vi bedre som i Ro, thi der
 exerserede vi og havde Apell og
 havde aldrig Fred. D 16 Juli. Du bliver
 vist urolig for mig, lille Mama, men

jeg er ved godt Mod. Jeg staar Timeviis
 og lytter efter Havets Brølen. Det er
 saa deilig frisk her. I 12 Dage skal
 vi ligge i Stilling her, saa skal vi
 tilbage til Ostende i Ro. Her er det smukt,
 men bade kan vi ikke, thi det seer
 Englænderne. Min kjære, lille Mama,
 Du maa ikke tage dig det hele saa
 nær, thi Jesus siger i Bjergprædiken:
 "I skal ikke sørge o.s.v." Det talte Præsten
 om i Chistelles. Det er det bedste Gudsord
 jeg har hørt endnu. Det lettede meget.
 Han har selv været med derude,
 han veed nok hvordan mange er
 stemt, naar det gaar løs. Vi ligger
 jo i det de kalder 'Dünen'. Det er
 Sandbunker langs Kysten, en smal Strimmel,
 lidt til venstre er Mose og Morads,
 godt at vi ikke er der. Her sidder vi
 og taler om Hjemmet, bare den Tid
 snart var at vi kunde sidde hjemme
 og tale om denne Tid. Nu en kjærlig
 Hilsen til Eder Alle
 Eders
 Detlef.

Min kjære Mama!
 Har ikke hørt fra dig i nogle Dage.
 Vi er jo i Stilling endnu. Her er det
 just ikke saa rart, men jeg er
 slet ikke mere i Fare end andre
 Steder, thi Gud er med mig, og har
 jeg ham med, saa kan jeg være
 tryg. Han skal ogsaa nok føre mig
 hjem til Eder, I Kjære, igjen. Jeg
 beder ham lidt derom. Jeg vilde da

saa gjerne sørge for Eder herefter.
 Kjære Mama, hjælp mig at bede Gud om
 at befri mig herfra, og at jeg aldrig
 maa glemme at prise ham, naar
 han har hjulpen mig ud af Nøden.
 Du skal ingen Bekymringer gjøre dig,
 thi jeg stoler fuldt og fast på at Gud
 hjælper mig ud af dette. Lad os bede
 ham om Fred, at alle disse Mennesker
 kan drage hjem igjen, thi det er ingen
 let Sag at ligge her nu i tre Aar.
 Naar I faar dette Brev, er jeg vist
 tilbage i Ostende igjen, saa bliver
 vort Rgt. flyttet hen et andet Sted.
 Ja, Du kan tro jeg vil blive
 glad naar jeg kan reise hjem. Saa
 vil jeg ikke forlade Eder mere.
 Saa vil jeg tale med min Mama
 om alt hvad er trykker mig, ligesom
 før. Jeg skal nok være en rigtig
 god Dreng, og blive en god Broder
 for de smaa. Ja nu vil jeg slutte
 med de kjærligste Hilsner til Eder Alle.
 I Jesu Navn din Detlef.

Den 21 Juli. 17.

Min kjære, lille Mama!

Jeg har modtaget dit Brev, som har
 glædet mig meget. Har det ellers
 heelt godt. Nu er det mere rolig.
 Men jeg havde jo den omtalte
 Kanonfeber. Den har de vistnok alle.
 Vi havde jo aldrig været udi i
 saadan Ild. Men naar man tager

